

Zarządzenie Dyrektora
Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie
z dnia 01 września 2017 r.
w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

1. W celu usprawnienia i zwiększenia skuteczności oddziaływań wychowawczych szkoły w sytuacjach trudnych wychowawczo i w sytuacjach zagrożenia uczniów Szkoły demoralizacją i przestępczością zarządzam, co następuje.

2. Dokument został opracowany przez szkolny zespół wychowawczy w którym wykorzystano pracę **Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej**. *(Jako zbiór rekomendacji i wytycznych dla dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły, do realizacji począwszy od września 2017r)*

§ 1

Wprowadzam do stosowania w Szkole procedury postępowania:

- 1) w przypadku uzyskania przez nauczyciela informacji, że uczeń używa alkoholu lub innych środków odurzających, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji,
- 2) w przypadku podejrzenia, że na terenie szkoły przebywa uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, dopalaczy lub innych środków odurzających,
- 3) w przypadku znalezienia na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyków, dopalacz lub inny środek odurzający,
- 4) w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, dopalacz lub inny środek odurzający,
- 5) w przypadku podejrzenia ucznia o kradzież,
- 6) wobec sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa,
- 7) wobec ofiary czynu karalnego lub przestępstwa,
- 8) w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie,
- 9) w przypadku stwierdzenia fałszerstwa,

- 10) w przypadku naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły,
- 11) w przypadku zakłócenia toku lekcji przez ucznia/uczniów,
- 12) w przypadku ujawnienia palenia tytoniu lub korzystania z elektronicznego inhalatora nikotyny (ENDD) przez ucznia na terenie szkoły lub jego najbliższym otoczeniu,
- 13) w razie ujawnienia przypadków zastraszania, wymuszania lub wyłudzenia,
- 14) w przypadkach nieusprawiedliwionej absencji ucznia,
- 15) w przypadkach zachowań agresywnych ze strony uczniów,
- 16) w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów,
- 17) w przypadku agresywnego zachowania nauczyciela/pracownika szkoły wobec ucznia,
- 18) w przypadku stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności,
- 19) w przypadku używania telefonu komórkowego lub innych elektronicznych nośników dźwięku i obrazu przez ucznia w czasie trwania lekcji,

Zagrożenia zewnętrzne

- 21) Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu
- 22) Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły
- 23) Podłożenie ładunku wybuchowego
- 24) Podłożenie podejrzanego pakunku
- 25) Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

- 26) Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych
- 27) Cyberprzemoc
- 28) Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły
- 29) Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu
- 30) Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią
- 31) Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich
- 32) Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam
- 33) Łamanie prawa autorskiego
- 34) Zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów

§ 2

W przypadku wystąpienia na terenie Szkoły sytuacji zagrożenia i sytuacji trudnych wymienionych w § 1 zaleca się zastosowanie właściwych do okoliczności procedur, stanowiących załączniki od nr 1 do nr 34 do niniejszego zarządzenia.

§ 3

1. Z treścią zarządzenia zapoznaje się rodziców na pierwszym spotkaniu w danym roku szkolnym, co potwierdzają oni własnoręcznym podpisem na oświadczeniu, którego wzór stanowi załącznik nr 35 do zarządzenia.
2. Tekst zarządzenia udostępnia się do wglądu w sekretariacie szkoły.

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

Procedury opracowano na podstawie n/w aktów prawnych:

- *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (tekst jedn.: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich* (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz.U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (tekst jedn.: Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji* (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.);
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem* (Dz.U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226).

Załącznik nr 1

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego.
3. W przypadku uzyskania informacji, że nieletni uprawia nierząd, dyrektor szkoły obligatoryjnie wzywa policję.
4. Dyrektor, wychowawca lub pedagog wzywają do szkoły rodziców/rodzica (prawnego opiekuna) ucznia oraz przeprowadzają rozmowę z rodzicami i uczniem przekazując uzyskaną informację. W przypadku jej potwierdzenia zobowiązuje się ucznia do zaniechania negatywnego zachowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
5. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni nieletniego ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny i/lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
6. Gdy rodzice/opiekunowie prawni współpracują ze szkołą, ale są nieskuteczni, i gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (takie jak rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, skierowanie na terapię itp.), a ich zastosowanie wobec nieletniego nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny i/lub policję (dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji, co nie zwalnia szkoły z prowadzenia nadal działań wychowawczych).
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udział w działalności grup przestępczych,

zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest zobowiązany zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

8. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych lub popełnienie przestępstwa, to dalsze postępowanie wobec ucznia określone jest przez statut szkoły.
9. Gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły skreśla pełnoletniego ucznia z listy uczniów w sposób przewidziany w statucie szkoły.

Załącznik nr 2

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że na terenie szkoły przebywa uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, dopalaczy lub innych środków odurzających

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy oraz pedagoga szkolnego.
2. Należy odizolować ucznia od reszty klasy/grupy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawiać go samego; stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Należy wezwać lekarza lub policję w celu sprawdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia uczniowi pomocy medycznej.
4. O fakcie zawiadamia się dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje się do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszy policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają stawienia się w szkole, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia, albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). Jeśli uczeń nie ukończył 18 lat o fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców (opiekunów) oraz sąd rodzinny.
6. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w związku z czym należy o tym fakcie

powiadomić policję, w której kompetencji leży dalszy tok postępowania wobec sprawcy.

7. Dalsze kroki wobec ucznia podejmowane są zgodnie ze statutem szkoły.

Załącznik nr 3

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły substancji przypominającej wyglądem narkotyk, dopalacz lub inny środek odurzający

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły zachowuje środki ostrożności, zabezpiecza substancję lub przedmiot przed dostępem osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji oraz próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić do kogo znaleziona substancja należy.
2. O zaistniałym zdarzeniu powiadamia się dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje się zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji policji.

Załącznik nr 4

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, dopalacz lub inny środek odurzający

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. *Uwaga! Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać przeszukania odzieży, teczki – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.*
2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezione substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim jej zabezpieczeniu, zobowiązany jest niezwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji policji.
5. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
6. Dalszy tok postępowania wobec ucznia zależny jest od ustaleń policji oraz regulacji określonych w statucie szkoły.

UWAGA!

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Załącznik nr 5

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia ucznia o kradzież

1. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły jest świadkiem kradzieży lub został poinformowany przez uczniów o dokonaniu kradzieży przez innego ucznia na terenie szkoły, jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o kradzieży dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego, wychowawcę.
2. Należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia oraz wskazać sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu.
3. W przypadku ustalenia sprawcy należy podjąć próbę nakłonienia go do zwrotu skradzionej rzeczy. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwanym przedmiotem. *Uwaga! Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać przeszukania odzieży, teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.*
4. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania odmawia zwrotu przedmiotu lub pokazania zawartości teczki i kieszeni, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezione przedmioty. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
5. W przypadku wyjaśnienia zajścia, jeżeli uczeń odda wychowawcy poszukiwane przedmioty wracają one do właściciela.
6. Jeżeli ukradzione przedmioty są zniszczone lub z innego powodu nie mogą wrócić do właściciela sprawca kradzieży jest zobowiązany do naprawienia szkody.
7. O fakcie należy powiadomić rodziców ucznia oraz sporządzić notatkę służbową dotyczącą zdarzenia.
8. Sprawca kradzieży za swoje postępowanie ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną zgodnie ze statutem szkoły.

Załącznik nr 6

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania wobec sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa

1. Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem popełnienia czynu karalnego lub przestępstwa przez ucznia:
  - niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i wychowawcę ucznia o tym fakcie oraz przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę;
  - zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa;
  - współpracuje z wychowawcą klasy w ustaleniu okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
2. Wychowawca:
  - powiadamia o fakcie rodziców/opiekunów prawnych sprawcy;
  - ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.;
  - sporządza notatkę służbową oraz przechowuje dokumentacji zdarzenia w teczce wychowawcy.
3. Dyrektor szkoły:
  - niezwłocznie powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
  - nadzoruje przebieg dochodzenia na terenie szkoły.

4. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który:
  - nie ukończył 17 lat - należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny,
  - ukończył 17 lat - należy zawiadomić prokuraturę lub policję.

5. Dalsze postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego określa statut szkoły.

Załącznik nr 7

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania wobec ofiary czynu karalnego lub przestępstwa

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy, bądź zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.
3. Powiadamia rodziców ucznia.
4. Niezwłocznie należy powiadomić policję, jeżeli istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
5. Dalszy tryb postępowania wobec ucznia wynika z zapisów w statucie szkoły.

Załącznik nr 8

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie

1. Nauczyciel przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisuje datę i godzinę zgłoszenia.
2. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy i/lub dyrektora szkoły.
3. Wychowawca informuje dyrektora i pedagoga szkoły, o ile nie zrobił tego nauczyciel.
4. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor lub pedagog wzywa lekarza.
5. Dyrektor i pedagog, dbając o dyskrecję, przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym, o ile jest to możliwe (ustalając gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość, czy byli świadkowie itp.)
6. Pedagog zawiadamia i/lub wzywa do szkoły rodzica (prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny) pokrzywdzonego, którego sprawa nie dotyczy.
7. Dyrektor podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który ją przeprowadza.
8. Dyrektor niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadamia przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i przekazuje mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego.
9. W przypadku osoby nieletniej dyrektor zawiadamia sąd rodzinny i nieletnich.

Załącznik nr 9

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia fałszerstwa (tj. wpisywanie lub poprawianie ocen, usprawiedliwienie nieobecności w dzienniku lekcyjnym, podrabianie zwolnień lekarskich itp.)

1. Świadek zdarzenia (osoba zgłaszająca) zabezpiecza dowody fałszerstwa (jeśli istnieje taka możliwość) oraz powiadamia o sytuacji wychowawcę klasy.
2. Wychowawca klasy powiadamia rodziców ucznia ustalając termin spotkania z uczniem i jego rodzicami celem wyjaśnienia powodów fałszerstwa,
3. Wychowawca informuje rodziców i ucznia o konsekwencjach prawnych oraz szkolnych zdarzenia.
4. W przypadku podrobienia dokumentu szkolnego (dziennik, oficjalne dokumenty szkoły) szkoła przekazuje informację o tym fakcie policji.

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły

1. Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego szkoły uznaje się:
  - a) lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec nauczyciela lub innego pracownika szkoły wyrażone w słowach lub gestach,
  - b) prowokacje pod adresem nauczycieli lub pracowników szkoły wyrażone w słowach lub gestach,
  - c) nagrywanie lub fotografowanie tych osób bez ich wiedzy i zgody,
  - d) naruszenie ich prywatności i własności prywatnej,
  - e) użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej,
  - f) pomówienia i oszczerstwa wobec nauczycieli i pracowników szkoły,
  - g) naruszenie ich nietykalności osobistej poprzez upublicznianie nieautoryzowanych informacji o nich (np. w Internecie i innych mediach).
2. W przypadku zaistnienia zachowań o znamionach czynów wymienionych w pkt.1 nauczyciel lub pracownik niepedagogiczny szkoły ma obowiązek zgłoszenia dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi lub pedagogowi szkolnemu nabycie uzasadnionego podejrzenia naruszenia godności osobistej.
3. Dyrektor lub wicedyrektor przeprowadza rozmowę z uczniem. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że uczeń jest pod wpływem środków odurzających należy postąpić zgodnie z odrębną procedurą.
4. Po przeprowadzeniu rozmowy z uczniem dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy i wzywa rodziców.
5. Jeżeli zdarzenie miało miejsce po raz pierwszy i nauczyciel pokrzywdzony nie wnosi o zawiadomienie policji:
  - ze zdarzenia sporządzona jest notatka służbowa,

- uczeń otrzymuje na piśmie naganę wychowawcy klasy,
- przeprowadzona jest rozmowa z pedagogiem na temat poszanowania godności człowieka
- uczeń i jego rodzice podpisują w obecności pedagoga szkolnego indywidualny zawierający dalsze zasady współpracy stron

kontrakt

6. Jeżeli zdarzenie miało miejsce po raz kolejny:
  - ze zdarzenia sporządza się notatkę służbową,
  - uczeń otrzymuje na piśmie naganę dyrektora szkoły, uczeń otrzymuje niższą o co najmniej jeden stopień ocenę zachowania w czasie najbliższej klasyfikacji, rodzice i uczeń podpisują ze szkołą kontrakt indywidualny zawierający dalsze zasady współpracy stron,
  - szkoła kieruje sprawę do sądu rodzinnego celem podjęcia dalszego postępowania, jeżeli uczeń ma kuratora sądowego jest on powiadomiony o sytuacji
7. Jeżeli nastąpiło rażące naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły polegające na użyciu przemocy fizycznej lub psychicznej lub zdarzenia określone w pkt. 1 lit. c – g:
  - niezwłocznie wzywana jest policja,
  - uczeń otrzymuje na piśmie naganę dyrektora szkoły i zostaje mu obniżona ocena zachowania o co najmniej jeden stopień,
  - rodzice i uczeń podpisują kontrakt indywidualny zawierający dalsze zasady współpracy stron,
  - zostaje sporządzona notatka służbowa, która jest również podpisana przez rodziców ucznia,
  - osoba poszkodowana lub dyrektor szkoły składa doniesienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i wnosi o ściganie jego sprawców, jeżeli uczeń ma kuratora sądowego jest on powiadomiony o zaistniałej sytuacji
8. Jeżeli zdarzenie powtarza się uczeń otrzymuje kolejne kary zgodne z zapisami statutu szkoły, zaś ostatecznie może zostać skreślony z listy uczniów lub przeniesiony do innej szkoły zgodnie z obowiązującymi przepisami. Uczniowi lub jego rodzicom przysługuje prawo odwołania od wymierzonej kary w terminie 14 dni od jej ogłoszenia. Odwołanie powinno być złożone na piśmie do właściwego organu.

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku zakłócenia toku lekcji lub przerwy śródlekcyjnej przez ucznia/uczniów

1. Za zakłócanie:

- a) toku lekcji** uważa się zaistniałe w toku lekcji wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację jednostki dydaktycznej lub wychowawczej, tj. w szczególności nie wykonywanie poleceń nauczyciela, ostentacyjne lekceważenie jego poleceń, „dyskusje” z nauczycielem nie związane z tematem lekcji, wyśmiewanie, obrażanie, zastraszanie innych uczniów oraz nauczyciela, przeszkadzanie swoim zachowaniem, używanie wulgaryzmów, rozmowy z rówieśnikami, chodzenie po klasie bez zgody prowadzącego itp.
- b) przerwy śródlekcyjnej** uważa się zaistniałe podczas tej przerwy wszelkie działania, które zagrażają życiu lub zdrowiu ucznia albo innych osób, lub też naruszają godność osobistą lub nietykalność cielesną ucznia, nauczyciela lub innego pracownika szkoły, tj. w szczególności nie wykonywanie poleceń nauczycieli lub innych pracowników szkoły, wyśmiewanie, obrażanie, zastraszanie innych uczniów, nauczyciela lub innego pracownika szkoły, używanie wulgaryzmów, bicie, kopanie, popychanie kolegów itp.

2. Każde zachowanie ucznia (ów) zakłócające prowadzenie lekcji lub zakłócenie przerwy śródlekcyjnej powinno być odnotowane przez nauczyciela w dzienniku lekcyjnym. Wobec ucznia, który ma wpisane uwagi negatywne, stosowane będą następujące procedury:

- a) w przypadku otrzymania łącznie 5 uwag negatywnych** - upomnienie wychowawcy klasy z wpisem do dziennika i powiadomieniem rodziców/opiekunów ucznia,

- b) po otrzymaniu łącznie 8 uwag negatywnych** - nagana wychowawcy klasy z wpisem do dziennika. Wezwanie oraz pisemne powiadomienie rodziców/opiekunów o zachowaniu ucznia.
- c) po otrzymaniu łącznie 10 uwag negatywnych** - kontrakt wychowawczy podpisany przez ucznia w obecności rodzica/opiekuna, wychowawcy i dyrektora szkoły
3. W przypadku, gdy zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego lub ucznia „dyżurnego” z informacją do pedagoga szkolnego, a w przypadku jego nieobecności, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
  4. Pedagog szkolny zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i do ustalenia przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do gabinetu pedagoga lub - w uzasadnionych przypadkach - do gabinetu dyrektora szkoły.
  5. Pedagog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje niestosownego zachowania.
  6. Jeśli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole – na wniosek pedagoga wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
  7. Jeśli uczeń w rażąco sposób złamał zasady regulaminu, pedagog powiadamia dyrektora szkoły i wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
  8. Jeśli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach – postępować należy zgodnie z tymi procedurami.

***Uwaga!** Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie. O zajściu wychowawca jest informowany przez pedagoga lub nauczyciela prowadzącego zajęcia w czasie przerwy śródlekcyjnej).*

Załącznik nr 12

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia palenia tytoniu lub korzystania z elektronicznego inhalatora nikotyny (ENDD) przez ucznia na terenie szkoły lub jego najbliższym otoczeniu

1. W przypadku stwierdzenia, że uczeń pali tytoń lub korzysta z elektronicznego inhalatora nikotyny na terenie szkoły lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie nauczyciel lub pracownik powiadamia wychowawcę lub pedagoga szkolnego albo dyrektora szkoły.
2. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę ostrzegawczą.
3. W razie powtarzających się przypadków ujawnienia palenia tytoniu lub korzystania z elektronicznego inhalatora nikotyny na terenie szkoły przez tego samego ucznia rozmowę ostrzegawczą przeprowadza z nim dyrektor szkoły.
4. O fakcie informowani są rodzice ucznia.
5. Wychowawca wraz z rodzicami podejmuje decyzję o konsekwencjach wynikających z tego czynu, tj.:
  - sporządzeniu kontraktu z uczniem oraz rodzicami obecności wychowawcy i pedagoga,
  - jeśli uczeń nie ukończył 18 lat (zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia oraz demoralizującym wpływie na społeczność uczniowską) poinformowany zostaje sąd rodzinny,
  - obniżenie oceny zachowania o jeden stopień.
6. Jeżeli na terenie szkoły lub jej najbliższym otoczeniu pali tytoń uczeń, który nie ukończył 18 lat w towarzystwie palących uczniów pełnoletnich - dyrektor szkoły wzywa policję w celu postawienia osobom pełnoletnim zarzutu nakłaniania nieletniego do zachowań świadczących o demoralizacji.

7. Fakt ujawnienia palenia tytoniu lub korzystania z elektronicznego inhalatora nikotyny (ENDD) przez ucznia na terenie szkoły lub jego najbliższym otoczeniu ten wychowawca odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.

Załącznik nr 13

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w razie ujawnienia przypadków zastraszania, wymuszania lub wyłudzenia

1. W przypadku zgłoszenia przez ucznia lub rodziców/opiekunów faktu zastraszania, wymuszania lub wyłudzenia, wychowawca lub nauczyciel informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego.
2. Pedagog szkolny ustala okoliczności zdarzenia, świadków i sprawcę (lub sprawców), zaś o wynikach informuje wychowawcę i dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły w obecności pedagoga szkolnego, wychowawców oraz rodziców ofiar(y) i sprawcy(ów) wyciąga konsekwencje wymierzając sprawcy karę zgodnie ze statutem szkoły. Fakt ten odnotowuje się w odpowiedniej dokumentacji.
4. W szczególnych wypadkach dyrektor informuje o zdarzeniu policję oraz sąd rodzinny.
5. W razie powtórzenia się takiej sytuacji dyrektor szkoły informuje policję oraz prokuratora o przestępstwie. Dalszy tok postępowania leży w ich kompetencji.

Załącznik nr 14

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadkach nieusprawiedliwionej absencji ucznia

1. W przypadku utrzymującej się dłużej niż 7 dni nieobecności ucznia bez powiadomienia szkoły przez rodziców (tydzień) wychowawca telefonicznie informuje rodziców o nieobecności ucznia w szkole, z prośbą o kontakt osobisty.
2. Jeżeli ujawniono wcześniejsze przypadki nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole, wychowawca podejmuje ścisłą współpracę z rodzicami m.in. poprzez informowanie rodziców o jego absencji niezwłocznie w dniu jej wystąpienia.
3. W przypadku braku możliwości kontaktu telefonicznego, mailowego lub gdy rodzic dwukrotnie nie stawił się na umówione spotkanie, wychowawca wysyła pisemne zawiadomienia o absencji ucznia (listem poleconym przez sekretariat szkoły) z prośbą o kontakt rodzica ze szkołą.
4. W razie braku poprawy frekwencji ucznia w zajęciach dyrektor w porozumieniu z wychowawcą i pedagogiem wzywa oficjalnym pismem rodziców (prawnych opiekunów) w celu ustalenia warunków dotyczących możliwości kontynuowania nauki poprzez spisanie kontraktu z rodzicami oraz uczniem w obecności wychowawcy oraz pedagoga.
5. W przypadku braku reakcji lub unikania kontaktu ze strony rodziców/opiekunów prawnych ucznia pomimo telefonicznego lub listownego ich wezwania dyrektor szkoły przekazuje im pisemną informację o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia i niedopełnieniu obowiązków przez rodziców/opiekunów prawnych powiadamiając jednocześnie o tym samym sąd rodzinny oraz organ prowadzący szkołę.
6. Zgodnie z art.121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji środkiem egzekucji administracyjnej wobec winnych nierealizowania obowiązku szkolnego jest grzywna.
7. Sąd Rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy, zapobiegając w ten sposób demoralizacji ucznia.

Załącznik nr 15

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadkach zachowań agresywnych ze strony uczniów

1. Nauczyciel będący bezpośrednim świadkiem zajścia powinien zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, całkowicie przerwać negatywne zachowanie uczniów.
2. Należy niezwłocznie rozdzielić i odizolować strony konfliktu.
3. Nie wolno dopuścić do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej – ustalenie granic.
4. Za pośrednictwem przewodniczącego klasy należy wezwać pedagoga, który dokonuje oceny zagrożenia i podejmuje decyzję o interwencji, tj.:
  - powiadomienie dyrekcji,
  - powiadomienie na przerwie wychowawcę klasy,
  - dyrektor powiadamia rodziców wzywając ich do natychmiastowego przybycia do szkoły,
5. W uzasadnionych przypadkach informowany o zajściu jest sąd rodzinny.
6. Należy podjąć mediację między stronami konfliktu – w sytuacji wyjątkowo trudnej rolę mediatora przejmuje pedagog szkolny.
7. Wobec winnych agresywnego zachowania należy wyciągnąć konsekwencje określone w statucie szkoły.

Załącznik nr 16

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów należy:

1. Natychmiast poinformować dyrektora szkoły i/lub koordynatora ds. bezpieczeństwa.
2. Uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów.
3. Dyrektor szkoły zobowiązany jest zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom i wezwać policję.
4. W razie uzasadnionego zagrożenia dyrektor szkoły przeprowadza ewakuację. W przypadku nieobecności dyrektora szkoły, koordynator ds. bezpieczeństwa podejmuje procedury leżące w gestii dyrekcji.
5. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji odpowiednich służb.

Załącznik nr 17

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie
z dnia 01.09.2017 r.
w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

**Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania
nauczyciela/pracownika szkoły wobec ucznia.**

1. Na wniosek ucznia, pracownika szkoły lub rodzica, dyrekcja szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów dyrektor szkoły wszczyna postępowanie dyscyplinarne wobec pracownika oraz powiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby i organy.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji ww.

Załącznik nr 18

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący bezpośrednim świadkiem dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności powinien bezzwłocznie podjąć działania w celu powstrzymania sprawców.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy lub sprawców, należy przeprowadzić rozmowy z wszystkimi osobami mogącymi być świadkami zdarzenia oraz podjąć inne czynności mające na celu ustalenie sprawcy lub sprawców.
3. W razie ustalenia sprawcy lub sprawców należy wezwać do szkoły ich rodziców.
4. W przypadku dużej szkody obligatoryjne jest wezwanie policji.
5. Należy wszcząć kroki prawne mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców.
6. Wobec sprawcy wyciągane są konsekwencje określone w statucie szkoły.

Załącznik nr 19

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2015 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku używania telefonu komórkowego lub innych elektronicznych nośników dźwięku i obrazu przez ucznia w czasie trwania lekcji.

1. Każdy wychowawca na początku roku szkolnego na pierwszym spotkaniu z klasą oraz na spotkaniu z rodzicami obligacyjnie informuje o zakazie używania telefonów komórkowych i innych nośników dźwięku i obrazu (np. mp3, mp4, dyktafony) przez uczniów podczas wszystkich zajęć edukacyjnych.

2. W przypadku stwierdzenia naruszenia zasad określonych w Statucie Szkoły, nauczyciel ma prawo:

a) odebrać uczniowi telefon komórkowy i inne urządzenie elektroniczne, wyłączyć go przy nim i przekazać go do depozytu znajdującego się w sekretariacie, jeśli jest to:

b) **pierwsze zdarzenie:** uczeń może odebrać telefon tego samego dnia po zakończeniu wszystkich zajęć edukacyjnych, (raz w semestrze)

c) **drugie zdarzenie:** depozyt może odebrać osobiście jedynie rodzic,

d) **trzecie zdarzenie:** przy ponownym odebraniu uczniowi telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego do depozytu rodzic zostaje poinformowany przez wychowawcę lub dyrektora szkoły, że za kolejnym razem depozyt zostanie wydłużony do zakończenia zajęć dydaktycznych w danym roku szkolnym, (*depozyt może odebrać osobiście jedynie rodzic*)

e) **czwarte zdarzenie:** odebranie uczniowi telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego skutkuje zatrzymaniem ich w depozycie do zakończenia zajęć dydaktycznych w danym roku szkolnym,

3. Telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego można używać na zajęciach edukacyjnych do celów dydaktycznych tylko za zgodą nauczyciela prowadzącego te zajęcia.

Załącznik nr 20

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia w szkole zjawiska cyberprzemocy

1. W razie ujawnienia przypadku cyberprzemocy należy ustalić okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposoby rozpowszechniania, ustalenie sprawcy, świadków zdarzenia) oraz zabezpieczyć dowody cyberprzemocy

2. O fakcie należy powiadomić dyrektora i pedagoga szkolnego

3. Należy dokonać analizy zdarzenia cyberprzemocy przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora szkoły

4. Gdy sprawca jest nieznany należy:

a) przerwać akt cyberprzemocy (zawiadomić administratora serwisu w celu usunięcia materiału),

b) poinformować rodziców ofiary cyberprzemocy o zdarzeniu,

c) powiadomić policję o cyberprzemocy (w celu podjęcia czynności śledczych),

d) ustalić i udzielić wsparcia/porady ofierze cyberprzemocy przy współpracy z jego rodzicami (zapewnić pomoc psychologiczno-pedagogiczną poszkodowanemu).

5. Gdy sprawcą jest uczeń szkoły należy:

a) przerwać akt cyberprzemocy (zawiadomić administratora serwisu w celu usunięcia materiału),

b) poinformować rodziców sprawcy i ofiary cyberprzemocy o zdarzeniu,

c) powiadomić policję o cyberprzemocy (w celu podjęcia czynności śledczych) i/lub sąd rodzinny,

d) zwołać zespół wychowawczy w sprawie sprawcy cyberprzemocy:

- poinformowanie o dalszym postępowaniu i konsekwencjach wobec dziecka,

- zobowiązanie ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia materiałów z sieci,

- zastosowanie środków dyscyplinujących wobec sprawcy cyberprzemocy,
(np. ograniczenie używania komunikatorów w szkole, zakaz korzystania z telefonów komórkowych itp.),
- zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi – sprawcy cyberprzemocy,
- d) ustalić i udzielić wsparcia / porady ofierze cyberprzemocy przy współpracy z jego rodzicami (zapewnić pomoc psychologiczno-pedagogiczną poszkodowanemu),
- e) monitorować sytuację ucznia – ofiary cyberprzemocy.

ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

Poniższy dokument został opracowany w ramach prac Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej jako zbiór rekomendacji i wytycznych dla dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły, do realizacji począwszy od września 2017r.

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową.

W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia **alarmu i ewakuacji** uczniów oraz personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia powinien być znany wszystkim, a ćwiczenia w przeprowadzaniu ewakuacji powinny odbywać się raz w roku szkolnym.

Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole/placówce oświatowej

Alarm lokalny w szkole jest jednym z kilku rodzajów alarmów, które mogą być ogłaszane w konsekwencji wystąpienia zagrożeń ekologicznych lub innych spowodowanych działalnością człowieka. Ma on na celu **zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia młodzieży** przebywającej na terenie szkoły. Najczęstszymi przyczynami, dla których może zajść konieczność ogłoszenia alarmu w szkole, są zagrożenia związane z powstaniem pożaru, a także możliwość rozprzestrzenienia na terenie szkoły niebezpiecznych substancji chemicznych lub ładunków wybuchowych.

Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych. W tym celu korzystamy z sygnału alarmu lokalnego, którym w szkole są trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie.

Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.

W dużej liczbie przypadków wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem:

3. wybranie numeru odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:
  - rodzaj stwierdzonego zagrożenia
  - nazwę i adres szkoły
  - imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
  - telefon kontaktowy
  - zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie
4. potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby:

- ☎ Policja 997
- ☎ Straż Pożarna 998
- ☎ Pogotowie Ratunkowe 999
- ☎ Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112

- ☎ Pogotowie Energetyczne 991
- ☎ Pogotowie Gazowe 992
- ☎ Pogotowie Ciepłownicze 993
- ☎ Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- ☎ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- ☎ Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Musimy wiedzieć, że od tej chwili bezwzględnie podporządkowujemy się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w tym momencie mamy zajęcia. Akcją nie może kierować wiele osób, bo prowadzi to tylko do dezorientacji i możliwości wybuchu paniki.

Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższej stojącego nauczyciela. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki. Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej.

Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:

- słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela
- bądź opanowany, nie ulegaj panice
- po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela
- pomagaj osobom słabszym
- bezwzględnie podporządkuj się osobom funkcyjnym
- nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).

Aby ułatwić ewakuację osób z niepełnosprawnościami możemy wykorzystać informacje zawarte w procedurach ewakuacji lub instrukcji bezpieczeństwa budynku:

- należy sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
- należy rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby niepełnosprawne w taki sposób, by osoby te nie musiały przemieszczać się poza najniższą kondygnację

naziemną budynku (przeważnie parter), należy przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z różną niepełnosprawnością

- należy wyznaczyć opiekuna osoby niepełnosprawnej na czas ewakuacji.

Osoby niepełnosprawne ruchowo często są w stanie samodzielnie pokonać drogę do bezpiecznego miejsca. Może to jednak opóźnić czas ewakuacji całej placówki. Jest to szczególnie istotne w pierwszej fazie opuszczania budynku. Warto uwzględnić konieczność przepuszczenia przed osobą niepełnosprawną strumienia ewakuowanych.

Bezpieczne, docelowe miejsce ewakuacji nie zawsze będzie znajdować się poza budynkiem szkolnym. W przypadku osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, miejsce takie powinno mieć odpowiednie wymiary (co najmniej 900 x 1400 mm). Jego położenie w pobliżu pionowej drogi ewakuacyjnej (schodów) wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa osoby niepełnosprawnej.

Samodzielne pokonywanie dróg ewakuacyjnych przez osoby niewidome i niedowidzące może się wiązać z ogromnym stresem. Pomóc mogą wprowadzone w placówce rozwiązania łagodzące ten efekt: poziome znaki fluorescencyjne na podłogach i ścianach, podświetlone poręcze schodów, progi i przeszkody w kolorach kontrastujących z barwą ścian i otoczenia oraz oświetlenie ewakuacyjne. Sprawdzonym rozwiązaniem jest organizowanie tzw. grup pomocy koleżeńskiej oraz przydzielanie opiekunów uczniom niewidomym lub niedowidzącym. W pozostałych przypadkach niepełnosprawności aspekt przystosowania dróg ewakuacyjnych należy rozpatrywać indywidualnie.

Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

6. wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego - ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie
7. chwyt strażacki - ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach.
chwyt kończynowy - jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana
8. chwyt na barana - ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwoma rękami za uda
9. chwyt kołyskowy - klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci
10. wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału - koc owija się wokół rąk głowy
11. ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz zadymieniu gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

Wtargnięcie napastnika (terrorysty)¹ do szkoły

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. *aktywny strzelec*.

Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (*zabarykaduj się*) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia

zabiciu kolejnych osób

Wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę

Zaopiekuj się uczniami ze SPE₂ i uczniami, którzy potrzebują pomocy - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy opanowaniem emocji

Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia

Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji

Zasłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego

---

Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników

Stań poniżej linii okien, zejdź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników

Zejdź z linii strzału, połóż się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz

Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma

Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi

W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego

celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników

Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej

Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegos polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu

Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji

Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji

Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu

Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców

Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane

Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców

Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty

Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana

Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar

Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji

Położ się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników

Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników

Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego

Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową

Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców

Bądź przygotowany na traktowanie siebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku

Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne

Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

Podłożenie ładunku wybuchowego

Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich” czy „obcych”, inaczej niż w przypadku porwania lub użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielenie wielkiej liczby produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

2. **Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów** - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji dla identyfikacji sprawcy alarmu
3. **Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** - w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji
4. **Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
5. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
6. **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
7. **Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia** - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji
8. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
9. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły
10. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych. Przez podejrzany pakunek rozumiemy przesyłkę, która może zawierać ładunek wybuchowy.

Podłożenie podejrzanego pakunku

Podejrzanym pakunkiem jest przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją.

W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

3. **Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku** - należy założyć, że podejrzanym pakunkiem jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona
4. **Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku** - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania
5. **Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)** - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji
6. **Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
7. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku
8. **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
9. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
10. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły
11. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

Poniższa tabela prezentuje instrukcję postępowania w przypadku podejrzenia podłożenia na terenie szkoły ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku:

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury	Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona
Otrzymanie informacji o podłożeniu	Stwierdzenie podejrzanego pakunku

Ładunku wybuchowego		
Prowadząc rozmowę z osobą informującą o Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj pakunku jak największą ilość szczegółów		
Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje		Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku
Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury		Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)
Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji		Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury
Nie używaj telefonu komórkowego		Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji
Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia		Nie używaj telefonu komórkowego
Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb		Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb
W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi		W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi
Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu		Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę administratora budynku (wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury) lub sił interwenujących i zgodnie z ich wskazówkami	
Telefony alarmowe	Policja 997	Telefon alarmowy 112
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów.	nazwę i adres szkoły
	Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:	rodzaj stwierdzonego zagrożenia
		imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
		telefon kontaktowy
		zrealizowane przedsięwzięcia
		potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie
Sposób postępowania z	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z	

uczniami ze SPE	wcześniejszymi ustaleniami.
Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej	Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
Obowiązki pracowników	Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury
	Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury
	Znać sygnał uruchamiający procedurę
	Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych
	Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury
	Znać miejsce ewakuacji.
	Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury
	Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelozę etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

SYTUACJA, GDY NASTĄPIŁO SKAŻENIE SZKOŁY (SZKOŁA OTRZYMUJE INFORMACJĘ O MOŻLIWYM SKAŻENIU SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ - NP. TELEFON O ZAMIARZE ATAKU).

Należy wówczas:

5. **zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru**
6. **natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby** - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku
7. **w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację**
2. **w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki** - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
3. **przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń** częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji
4. **powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku**
5. **do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych**
6. **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE NATYCHMIAST LUB SZYBKO PO JEGO POJAWIENIU SIĘ.

Należy wówczas:

3. **nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy**
4. **aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem**
5. **pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów**
6. **opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób**
7. **powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję**
8. **zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru**
- rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń
9. **natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia**
10. **jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka**
11. **po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń**
12. **w obiekcie - budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację**
13. **sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.**
14. **w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry**
15. **przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji**
16. **powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku**
17. **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE PÓŹNO, NP. GDY POJAWIŁY SIĘ OBJAWY REAKCJI NA SUBSTANCJĘ LUB/I OGNISKA ZACHOROWAŃ:

Należy wtedy:

7. **nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy**
8. **powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję**
9. **przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się**
10. **pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów**
11. **opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób**
12. **ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły**
13. **natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia**
  - **w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny**
  - **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

Poniższa tabela prezentuje instrukcję postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu szkoły oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami.

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona
Szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku) gdy nie nastąpiło skażenie placówki	zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
	natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby
	w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
	w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze
	przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń
	powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku

	do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych
	oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się	nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
	aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
	pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
	opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych

	osób
	powiadomić administratora
	zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
	natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby
	jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka
	po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb
	w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
	sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
	w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki
	przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń
	powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
	oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować

	zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:	nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
	powiadomić kierownictwo szkoły
	aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
	pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
	opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
	ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz

	pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły	
	natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby	
	w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny	
	oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi	
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interwenujących i zgodnie z ich wskazówkami	
Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy	Sygnał dźwiękowy	ewakuacja
	Sygnał dźwiękowy	wejść i pozostać w budynku
Telefony alarmowe	Policja 997 Straż pożarna 998 Pogotowie Ratunkowe 999 Telefon alarmowy 112	
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:	nazwę i adres szkoły
		rodzaj stwierdzonego zagrożenia
		imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
		telefon kontaktowy
		zrealizowane przedsięwzięcia
		potwierdź przyjęcie zgłoszenia

		i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie
Sposób postępowania z uczniami ze SPE	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.	
Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej	Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje <u>dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.</u>	
Obowiązki pracowników	Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury	
	Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury	

Znać sygnał uruchamiający procedurę

Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych

Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury

Znać miejsce ewakuacji

Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury

Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

---

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

**PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA
SZKOLE ZAGROZEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO**

DOSTĘP DO TREŚCI SZKODLIWYCH, NIEPOŻĄDANYCH I NIELEGALNYCH	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny, Statut szkoły,
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych)
Telefony/kontakty alarmowe krajowe	Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet@dyzurnet.pl , tel. 801 615 005, Policja 997

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA

Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	<p>Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy: (1) treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też (2) treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami.</p> <p>W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze dziecka.</p> <p>Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. W przypadku sytuacji (1) rozwiązanie leży po stronie szkoły, zaś (2) należy rozważyć zgłoszenie incydentu na Policję oraz zgłosić go do serwisu Dyżurnet (dyzurnet.pl).</p>
Identyfikacja sprawcy(-ów)	W identyfikacji sprawców kluczowe znaczenie odgrywać będą zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim występują na ogół: twórca treści (np. pornografii) oraz osoby, która udostępniły je dziecku. Często osobami tymi są rówieśnicy – uczniowie tej samej szkoły czy klasy, dzieci sąsiadów. Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców lub opiekunów dzieci uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci.
Działania wobec	W przypadku udostępniania (szerowania, dzielenia się) treści opisanych wcześniej jako szkodliwych/ niedozwolonych/nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego

**sprawców
zdarzenia ze
szkoły/ spoza
szkoły**

postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działania. Działania szkoły powinny koncentrować się jednak na aktywnościach wychowawczych. W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na Policję.

**Aktywności wobec
ofiar zdarzenia**

Dzieci - ofiary i świadków zdarzenia – należy od pierwszego etapu interwencji - otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa z dzieckiem powinna się odbywać w warunkach jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W jej trakcie należy ustalić

	<p>okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści.</p> <p>Należy koniecznie powiadomić ich rodziców lub opiekunów prawnych o zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka. Działania szkoły w takich przypadkach powinna cechować poufność i empatia w kontaktach z wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz udzielającymi wsparcia.</p> <p>W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki nastąpił kontakt dziecka z nimi. Poszukiwanie przez dziecko tego typu treści w sieci lub podsufwanie ich dziecku przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego. Np. kontakty z osobami handlującymi narkotykami czy proces rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.</p>
Aktywności wobec świadków	<p>W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie, czy szkole, wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych.</p>
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	<p>W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka - niezwłocznie powiadomić Policję</p>
Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi	<p>Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.</p>

Załącznik nr 27

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Cyberprzemoc – procedura reagowania

CYBERPRZEMOC	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny, Statut szkoły, Regulamin szkoły
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonu w komórkowych. Podstawoformy zjawiska to nękanie, straszenie, szantazowanie z użyciem sieci publikowanie lub rozsyłanie osmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań w okresie lanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS
Telefony alarmowe krajowe i lokalne	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców w Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci - 800 100 100 , dyzurnet@dyzurnet.pl

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	<p>Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (np. rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie. Podziękować za zaufanie i zgłoszenie sprawy.</p> <ul style="list-style-type: none"> Jeśli zgłaszającym jest ofiarą cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemyśle jest do niej decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, mogłyby prowadzić do powtórnej wiktymizacji czy wzbudzić podejrzliwość sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji). Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed byciem kapusiem, obawa o własne bezpieczeństwo). <p>W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowości /powtarzalności). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować lub sprawcę, np.: wywoływanie ucznia z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym</p>
--	---

	z artem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu niedopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiału, zanotować datę i czas otrzymania materiału, nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.). W trakcie zbierania materiału należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w proces.
Identyfikacja sprawcy(-ów)	Identyfikacja sprawcy(-ów) często jest możliwa dzięki zebranych materiałom – wynikiem rozmowy z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niego cyberprzemoc. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 lat (art. 202, par. 3 KK).
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobowi uczynienia ofiarom cyberprzemocy). Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły (m. in. w statucie, kontrakcie, regulaminie). Szkoła może też stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa dziecka wpływa fakt, że wie ono, iż szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu. Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy – należy zapewnić go, że jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa achemowyczyć się w ten sposób wobec niego, a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając sytuację. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu. Trzeba podkreślić, że szkoła toleruje przemoc i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, jakimi może zapewnić mu bezpieczeństwo. Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względu na techniczne, jak i emocjonalne zerwanie kontaktu ze sprawcą, zadbaniu o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku etc). Pomoc ofierze nie może kończyć się w momencie zakończenia procedury. W monitorowaniu sytuacji, „czuwać” nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować, jak sobie radzi w grupie po ujawnieniu incydentu cyberprzemocy. W działaniu wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów – jeśli trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu dziecka – mówić mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców. Jeśli dziecko nie wyraża zgody, należy o nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące nas zasady i przekazać informację rodzicom. W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.

<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>Należy zadbać o bezpieczeństwo świadka w zdarzeniach, jeśli byli oni osobami ujawniającymi cyberprzemoc. W trakcie rozmowy ze świadkami należy okazać zrozumienie i empatię dla ich uczuć – obawy przed przypięciem łatki „donosiciela”, strachu przed staniem się kolejną ofiarą sprawcy itp.</p>
<p>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</p>	<p>Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego – procedura powinna umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzystane wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia).</p> <p>Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich). Za zgłoszenie powinien odpowiadać dyrektor szkoły.</p>
<p>Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi</p>	<p>Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania stymuluje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.</p>

Załącznik nr 28

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

**Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły
procedura reagowania**

NARUSZENIA PRYWATNOŚCI DOTYCZĄCE NIEODPOWIEDNIEGO BĄDŹ NIEZGODNEGO Z PRAWEM WYKORZYSTANIA DANYCH OSOBOWYCH LUB WIZERUNKU DZIECKA I PRACOWNIKA SZKOŁY	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny (art. 190a par. 2)
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły. Należy zwrócić uwagę, iż podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź montowanych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskania korzyści (np. usługi premium SMS). Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą lub Szkolnym Mentorem Bezpieczeństwa Cyfrowego. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy będzie uzyskanie dowodów, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. Samo podszywanie się pod ofiarę nie jest karalne.
Opis okoliczności, analiza,	W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności - w działaniu tym ucznia i/lub jego rodzica/opiekuna prawnego powinien wspierać Szkolny Mentor Bezpieczeństwa Cyfrowego. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego

zabezpieczenie dowodów	wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona). Szczególnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów <i>online</i> lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia.
-------------------------------	---

Identyfikacja sprawcy(-ów)	<p>W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja.</p> <p>W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo – edukacyjnych uzgodnionych z rodzicami.</p>
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	<p>Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone osobie poszkodowanej.</p> <p>Celem takich działań winno być nie tylko nabycie odpowiedniej wiedzy przez ucznia na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na akceptującą szacunek dla wizerunku i prywatności. Działania takie szkoła winna podjąć niezależnie od powiadomienia Policji/ sądu rodzinnego.</p> <p>Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga. Przed podjęciem decyzji o zgłoszeniu incydentu na Policję należy rozważyć, czy istnieją dowody, iż uczeń - sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. W takim przypadku dobrym rozwiązaniem jest uzyskanie interpretacji prawnej adwokata lub radcy prawnego.</p>
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Ofiary incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
Aktywności wobec świadków	Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz ryzyko penalizacji.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	Gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice dzieci winni o nim powiadomić Policję.
Współpraca ze służbami placówkami specjalistycznymi	W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

**Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu
- procedura reagowania**

ZAGROŻENIA DLA ZDROWIA DZIECI W ZWIĄZKU Z NADMIERNYM KORZYSTANIEM Z INTERNETU	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Infoholizm (sieciholizm) – nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całą dobę korzystanie z zasobów Internetu i gier komputerowych (najczęściej sieciowych) i portali społecznościowych przez dzieci. Jego negatywne efekty polegają na pogarszaniu się stanu zdrowia fizycznego (np. choroby oczu, padaczka ekranowa, choroby kręgosłupa) i psychicznego (irytacja, rozdrażnienie, spadek sprawności psychofizycznej, a nawet depresja), zaniedbywaniu codziennych czynności, oraz osłabianiu relacji rodzinnych i społecznych.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Infoholizm stwierdza najczęściej rodzic lub opiekun prawny dziecka. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej. Kluczowe są tutaj pozostałe objawy wskazane wyżej. Nauczyciele w szkole także powinni zainteresować się przypadkami dzieci nieangażujących się w życie klasy, a poświęcającymi wolne chwile na kontakt <i>online</i> lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy. Rzadziej zgłoszeń można się spodziewać od rówieśników dziecka nadmiernie korzystającego z sieci.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Reakcja szkoły powinna polegać w pierwszych krokach na ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami). Celem tych ustaleń jest wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez – wyłącznie w szkole. W początkowej fazie popadania w uzależnienie do Internetu należy koncentrować się na wsparciu udzielonym w rodzinie i w szkole (psycholog/pedagog szkolny, wychowawca).
Aktywności wobec	Osoba, której problem dotyczy, powinna zostać otoczona zindywidualizowaną opieką przez pedagoga/psychologa szkolnego. Pierwszym jej etapem będzie rozmowa (rozmowy) ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku. Każde dziecko, u którego podejrzewa się nałóg korzystania z Internetu powinno zostać profesjonalnie zdiagnozowane przez psychologa szkolnego. Czasem warto w tym zakresie skorzystać z pomocy Poradni

ofiar zdarzenia

Dziecku w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny - o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych muszą zostać powiadomieni wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele.

O ile nie wiedzą o problemie swojego dziecka, niezbędne jest powiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych dziecka i omówienie z nimi wspólnych rozwiązań. Tylko synergiczne współdziałanie rodziców i szkoły może zagwarantować powodzenie podejmowanych działań wspierających dziecko.

Aktywności wobec świadków	Jeśli świadkami problemu są rówieśnicy dziecka, należy im w rozmowie zwrócić uwagę na negatywne aspekty nadmiernego korzystania z zasobów Internetu oraz zaapelować o codzienne wsparcie dla dziecka dotkniętego problemem, a także o informowanie wychowawcy w przypadku wystąpienia kolejnych przypadków u innych dzieci.
Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi	W przypadku zdiagnozowania przez psychologa zaawansowanego uzależnienia od korzystania z zasobów Internetu dziecko powinno zostać skierowane przez szkołę, w bliskiej współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej oferującej program terapeutyczny z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. W części przypadków może się okazać konieczna diagnoza i terapia lekarska.

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

**Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofili
- procedura reagowania**

NAWIĄZYWANIE NIEBEZPIECZNYCH KONTAKTÓW W INTERNECIE - UWODZENIE, ZAGROŻENIE PEDOFILIĄ	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny, art. 200, 200a par 1 i 2, art. 286 par.1
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).
Telefony alarmowe krajowe	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci - 800 100 100 Zgłaszanie nielegalnych treści: Dyżurnet, dyzurnet.pl
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni dziecka lub osoby zajmujące się „poszukiwaniem pedofili”. W pierwszym przypadku informacja trafia najpierw do szkół, w drugim - na Policję. Zdarza się, że informacja uzyskiwana jest ze środowiska rówieśników ofiary. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu <i>online</i> , przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia.

<p>Identyfikacja sprawcy(-ów)</p>	<p>Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.</p>
<p>Aktywności wobec sprawców ze szkoły/ spoza szkoły</p>	<p>Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ew. świadkami.</p>
<p>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</p>	<p>W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także werbunku do grupy terrorystycznej należy przed wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobne wsparcie winno być udzielone w przypadku zaobserwowania antyzdrowotnych i zagrażających życiu zachowań uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań dzieci z inspiracją w Internecie należy powiadomić rodziców.</p> <p>Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/ pedagoga/psychologa/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji. Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej.</p> <p>Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.</p>
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.</p>
<p>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</p>	<p>W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego.</p>
<p>Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi</p>	<p>W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.</p>

Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania

	SEKSTING, PROWOKACYJNE ZACHOWANIA I AKTYWNOŚĆ SEKSUALNA JAKO ŹRÓDŁO DOCHODU OSÓB NIELETNICH
Podstawy prawne	Kodeks Karny (art. 191a i 202)

uruchomienia procedury	
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Seksting to przesyłanie drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub publikowanie np. w portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym i intymnym.

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Zgłoszeń przypadków sekstingu dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni dziecka - ofiary. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od jej samej lub z grona bliskich znajomych dziecka. W rzadkich wypadkach nauczyciele i inni pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci. Delikatny charakter sprawy, a także potencjalna penalizacja sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji. Czasami zgłoszenia dokonują ofiary lub osoby je znające.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	<p>Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania:</p> <p>Rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.</p> <p>Rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.</p> <p>Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej – lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.</p>
Identyfikacja sprawcy (-ów)	Identyfikacja sprawcy będzie możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów - przesyłanych zdjęć, czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a). Jako, że seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.

Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu winni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań wszyscy sprawcy powinni otrzymać wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Konieczne są także rozmowy ze sprawcami

w obecności ich rodziców zaproszonych do szkoły.

**Aktywności
wobec sprawców
zdarzenia
ze szkoły/ spoza
szkoły**

Rodzaj 1. Dalsze działania poza zapewnieniem wsparcia i opieki psychologiczno-pedagogicznej nie są konieczne, jednak istotne jest pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne.

Rodzaj 2. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na dyrektorze placówki ciąży obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (par. 2020 Kodeksu Karnego), dlatego też dyrektor placówki jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu na Policję i/lub do sądu rodzinnego. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi.

Rodzaj 3. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne – konieczne zgłoszenie takiego przypadku na Policję. W sytuacji zaistnienia znamion

	cyberprzemocy, należy dodatkowo zastosować procedurę: Cyberprzemoc. Decyzja o ewentualnym poinformowaniu opiekunów powinna być podejmowana przez pedagoga/psychologa, biorącego pod uwagę dobro małoletnich, w zależności od charakteru sytuacji.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Pierwszą reakcją szkoły i rodziców, obok dokumentacji dowodów, winno być otoczenie wszechstronną, dyskretną opieką psychologiczno - pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych, w przypadku upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla dziecka – ofiary sekstingu, z szacunkiem dla jego indywidualności i przeżytego stresu.
Aktywności wobec świadków	Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym – np. poprzez przesłanie MMS do uczniów tej samej szkoły lub klasy lub publikację w portalu społecznościowym, należy podjąć działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) kierownictwo szkoły jest zobowiązane do powiadomienia o tym zdarzeniu Policji lub sądu rodzinnego.
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	Kontakt ofiar z placówkami specjalistycznymi może okazać się konieczny w indywidualnych przypadkach. O skierowaniu do nich decyzję powinien podjąć psycholog/pedagog szkolny wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ofiary.

Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam – procedury reagowania

BEZKRYTYCZNA WIARA W TREŚCI ZAMIESZCZONE W INTERNECIE, NIEUMIEJĘTNOŚĆ ODRÓŻNIENIA TREŚCI PRAWDZYWYCH OD NIEPRAWDZYWYCH, SZKODLIWOŚĆ REKLAM	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Ustawa z 11 stycznia 2017r. – prawo oświatowe
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Brak umiejętności odróżniania informacji prawdziwych od nieprawdziwych publikowanych w Internecie, bezkrytyczne uznawanie za prawdę też publikowanych w forach internetowych, kierowanie się informacjami zawartymi w reklamach. Taka postawa dzieci prowadzić może do zagrożeń życia i zdrowia (np. stosowania wyniszczającej diety, samookaleczeń), skutkować rozczarowaniami i porażkami życiowymi (w efekcie korzystania z fałszywych informacji), utrudniać lub uniemożliwiać osiąganie dobrych wyników w edukacji (korzystanie z upraszczających i zawężających temat „ściąg” i „bryków”), a także utrwalenia się u ucznia ambiwalentnych postaw moralnych.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności	Uczniowie nie umiejący odróżniać prawdy od fałszu informacji publikowanych w Internecie winni być identyfikowani przez nauczycieli i wychowawców w trakcie lekcji wszystkich przedmiotów. Często taka postawa ujawnia się podczas przygotowania prac domowych i jest stosunkowo łatwa do zidentyfikowania przez
zdarzenia	oceniającego je nauczyciela.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Posługiwanie się nieprawdziwymi informacjami zaczerpniętymi z Internetu w procesie dydaktycznym – podczas lekcji lub w zadaniach domowych, każdorazowo winno być zauważone przez nauczyciela, przeanalizowane i sprostowane. Przypadki spektakularne powinny być archiwizowane przez nauczycieli i wykorzystywane podczas zajęć z edukacji medialnej (informacyjnej).
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Wystarczającą reakcją jest opublikowanie sprostowania nieprawdziwych informacji i - w miarę możliwości – rozpowszechnienie ich w Internecie, w portalach o zbliżonej tematyce.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia i świadków	Szkoła powinna prowadzić działania profilaktyczne - edukację medialną (informacyjną), zarówno w formie zajęć pozalekcyjnych, jak i w trakcie lekcji przedmiotów nieinformatycznych (np. historii, języka polskiego, wychowania w rodzinie) przez wszystkie lata nauki ucznia w szkole. Zajęcia w szkole mogą mieć charakter kilkuminutowych elementów edukacji medialnej wplecionej w lekcje o innej tematyce i/lub lekcji ukierunkowanych na zdobywanie przez dzieci i młodzież kompetencji medialnych

Załącznik nr 33

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Łamanie prawa autorskiego – procedura reagowania

ŁAMANIE PRAWA AUTORSKIEGO	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochopnego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. <i>copyright trolling</i>)
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	<p>W zależności od okoliczności oraz zaawansowania problemu, w którym doszło do ujawnienia sprawy, zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną, na zamkniętym lub publicznym forum internetowym, na piśmie w postaci wezwania podpisanego przez domniemanego uprawnionego lub jego pełnomocnika) lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury). Przyjęcie zgłoszenia dokonanego w sposób nieformalny powinno zaowocować powstaniem bardziej formalnego śladu, w postaci np. notatki służbowej, zakomunikowania przełożonemu itd. w zależności od wagi sprawy.</p> <p>Na wstępnym etapie należy przede wszystkim unikać wdawania się w argumentację, pochopnego przyznawania roszczeń lub spełniania żądań, piętnowania domniemych sprawców itd. bez ustalenia wszystkich okoliczności sprawy, w razie potrzeby w konsultacji z prawnikiem. Prawo autorskie jest regulacją skomplikowaną, a sądy decydują w sprawach o naruszenie praw autorskich często w bardzo odmienny sposób, dlatego w większości przypadków uzyskanie fachowej pomocy prawnej jest wysoce wskazane.</p> <p>Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach</p>

	<p>internetowych szkoły, poza zakresem dozwolonego użytku, przez jej pracowników bądź uczniów. W przypadku naruszeń dokonanych przez uczniów szkoła nie może występować w roli sędziego - dochodzenie roszczeń należy pozostawić osobom uprawnionym. Szkoła powinna na każdym etapie skupić się na swojej roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw autorskich, zwracając przy tym uwagę, że powinny one rzeczowo i konkretnie informować, jakie czyny są dozwolone, a jakie zabronione prawem.</p>
<p>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</p>	<p>Należy zebrać informacje przede wszystkim o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.) 5. wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku) <p>Należy zweryfikować wszystkie informacje podawane przez zgłaszającego lub inne osoby. Jeżeli np. powołuje się on na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego.</p> <p>Należy sprawdzić, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.</p>
<p>Identyfikacja sprawcy(-ów)</p>	<p>Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. Szkoła nie powinna wyręczać tych organów w ich rolach ani też wkraczać w ich kompetencje. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej, wykorzystując otrzymanie zgłoszenia rzekomego naruszenia do przekazania zaangażowanym osobom (a być może i wszystkim uczniom, nauczycielom i opiekunom) wiedzy na temat tego, jak faktycznie prawo reguluje tę konkretną sytuację.</p>
<p>Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły</p>	<p>Zasadniczo o dochodzeniu roszczeń wobec sprawcy decyduje sam uprawniony (tzn. autor lub inna osoba, której przysługują prawa autorskie). Szkoła powinna natomiast podjąć działania o charakterze edukacyjno-wychowawczym, polegające na obszernym wyjaśnieniu, na czym polegało naruszenie oraz przekazaniu wiedzy, jak do naruszeń nie dopuścić w przyszłości.</p>
<p>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</p>	<p>Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu. Np. w przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.</p>
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>Stosownie do okoliczności, należy samodzielnie zebrać ich zeznania lub zadbać, aby zostały one zebrane przez uprawnione organy.</p>
<p>Współpraca z Policją i sądami</p>	<p>Ponieważ, co do zasady dochodzenie roszczeń z tytułu naruszeń zależy od decyzji uprawnionego, to uprawniony musi samodzielnie zdecydować czy zawiadamiać Policję lub składać powództwo. Stosownie do wskazanej wyżej roli mediatora, szkoła powinna zaangażować się natomiast przede wszystkim w ułatwianie zakończenia</p>

rodzinnymi

sporu bez takiej eskalacji.

Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	Warto rozważyć zorganizowanie szkoleń lub warsztatów z zakresu prawa autorskiego w internecie dla wszystkich zainteresowanych osób w szkole. 8
Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi	Zależnie od okoliczności, może być wskazana asysta sprawcy bądź ofiary przy kontakcie z tego typu podmiotami, np. w celu zablokowania dostępu do utworu umieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa. Ponadto, stosownie do przepisów prawa, tego typu usługodawcy mogą zostać zobowiązani do przekazania szczegółów dotyczących naruszenia dokonanego z użyciem ich usług (do czego jednak może być potrzebne postanowienie sądowe).

Załącznik nr 34

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

**Zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online
- procedura reagowania**

ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA TECHNICZNEGO SIECI, KOMPUTERÓW I ZASOBÓW ONLINE	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe Statut szkoły, Regulamin szkoły
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Kategoria technicznych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego obejmuje obecnie szerokie spectrum problemów: (1) ataki przez wirusy, robaki i trojany, (2) ataki na zasoby sieciowe (hakerstwo, spyware, crimeware, exploit, ataki słownikowe i back door, skanowanie portów, phishing, pharming, sniffing, spoofing, ataki Denial of service (DoS), rootkit) i ataki socjotechniczne. Na styku z zagadnieniami technicznymi lokalizują się zagrożenia wynikające z nieprawidłowych i szkodliwych zachowań użytkowników np. używanie łatwych do odgadnięcia haseł, pozostawianie komputerów włączonych bez opieki, czy brak zabezpieczeń na wypadek braku energii elektrycznej.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	W przypadku wystąpienia incydentów zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia go osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę cyfrową szkoły oraz dyrekcji. Kluczowe znaczenie ma zebranie i zabezpieczenie przez specjalistę dowodów w formie elektronicznej.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Szczegółowy opis procedur reagowania na wystąpienie w szkole różnorodnych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego powinien zostać zawarty w dokumencie „polityka bezpieczeństwa cyfrowego” danej szkoły stanowiącej element Szkolnego Planu Zapewnienia Bezpieczeństwa Cyfrowego. W części przypadków szkoła poradzi sobie we własnym zakresie, w niektórych konieczne będzie skorzystanie z zewnętrznego wsparcia wyspecjalizowanych firm.
sprawcy(-ów)	sytuacji, gdy incydent spowodował szkole straty materialne lub wiązał się z utratą danych należy powiadomić Policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły, o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców, zaś wobec nich podjąć działania wychowawcze. Jeżeli skutki ataku mają dotkliwy charakter, doprowadziły do zniszczenia mienia lub utraty istotnych danych (np. gromadzonych w e-dzienniku szkoły), należy taki przypadek zgłosić na Policję.
Aktywności wobec świadków	O incydencie należy powiadomić społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, rodziców) i zaprezentować podjęte sprawnie działania, tak przywracające działanie aplikacji i sieci komputerowej w szkole, jak i wychowawczo-edukacyjne wobec dzieci.

Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadku wystąpienia strat materialnych oraz utraty danych (szczególnie danych wrażliwych) należy zgłosić incydent na Policji.
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	W przypadkach zaawansowanych awarii (np. wywołanych przez trojany) lub strat (np. utrata danych z e-dziennika) konieczne jest skorzystanie z zewnętrznego wsparcia eksperckiego, kontakt z serwisem twórcy oprogramowania lub zamówienie usługi w wyspecjalizowanej firmie.

Załącznik nr 35

do Zarządzenia Dyrektora Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Głogowie

z dnia 01.09.2017 r.

w sprawie procedur postępowania w sytuacjach trudnych

Wzór oświadczenia

Potwierdzam, że zapoznałem/am się z treścią procedur obowiązujących w sytuacjach trudnych w Szkole Mistrzostwa Sportowego w Głogowie.

Lp.	Imię i nazwisko	Data	Podpis
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			